

Merényi Elza



Ez anyai nagyanyám, Merényi Elza egyik szerepében. [Wagner Lohengrin c. operájáról (1845--48) van szó, melynek egyik szereplője Brabanti Elza. -- A szerk.]

Nagyanyám operaénekesnő volt, magyar származású. Hogy mikor került ki Németországba, azt nem tudom [A nagymama, Merényi Elza Rabinovszky Máriusz (1895--1953) művészettörténész édesanyja volt. Rabinovszky Máriusz a következőket írja a családról: "Édesapám, R. Károly, akinek Kairóban cigarettaüzeme volt, 1901-ben meghalt. Édesanyám, sz. Merényi Elza, apám halála után

mint operaénekesnő, német színpadokhoz szerződött. Mikor később férjhez ment egy orvoshoz, kivitt Németországba" -- vagyis Merényi Elza a 20. század első évtizedében kerülhetett ki Németországba, és énekelt még német színpadokon. -- A szerk.]. Nagyanyám [második] férje egy Eugen Rappoport nevű orvos volt. Rappoport nagypapa német zsidó volt. Fül-orr-gégész, a wuppertali opera orvosa. Szóval ő kezelte az énekeseket.

A nagyszüleim Wuppertal-Barmenben éltek. Most is létezik a város, sőt szép nagy lett. [Wuppertal kisváros a Ruhr vidéken, fém-, gép-, vegy-, elektromos- és textiliparral. 1929-ben jött létre több település, köztük Barmen és Elberfeld összevonásával. -- A szerk.]

Barmenben volt a nagyapámnak két szabad helye az operában a családjá számára. Ez is egyfajta fizetség volt orvosi szolgálataiért. Úgyhogy az olyan szünidők alkalmával, amik a színházi évadba estek, mindig bennünket, engem és a húgomat küldtek el az operába. Úgyhogy ott kint ismertem meg szinte a teljes operairodalmat, a leghíresebb operákat, anélkül, hogy nagyanyámat valaha is énekelni hallottam volna, mert ő akkor már nem énekelt. Az biztos, hogy volt egy zongorista, aki néha jött, leült a nagy zongorához, és kísérté őt, ahogy skálázott.

Volt egy kétemeletes villájuk, jómódúak voltak. A földszinten rendelő, az első emeleten reprezentációs szobák, a zeneszoba és az óriási ebédlő (herendi készlet alatt nem adták). Szóval nagyon-nagyon meg tudták adni a módját. Nagyon szép volt és elegáns. Fölötte, a másodikon a hálósobák, lakószobák, és volt a tetőtér, és ott volt nekünk egy kis szobánk, ahol játszani lehetett. Bármit csinálhattunk, rumlizhattunk, nem hallotta senki. Cselédszoba is volt a házban. A ház mögött volt egy templom, a templom mögött egy utca, és azon az utcán láttam többször felvonulásokat. Ez már a Hitler-Jugend volt, csak én nem tudtam. Ennek a háznak volt egy picike kertje. Annak a közepén volt egy cseresznyefa. A cseresznyefán cseresznye ért, olyan savanyú, mint az ecet, nem lehetett megenni, és nagyon meg voltam sértve, hogy akkor minek ez a fa, hogyha a cseresznyéjét nem lehet megenni. A teraszon belül a falon voltak mindenféle ilyen nagy ecsetvonással odadobott minták, amit a nagyapámnak egy páciense festett hálából a kezelésért, mert pénze nem volt. Két főnyi személyzet is volt. Egy szobalány és egy szakácsnő. A szakácsok akkoriban nem mentek ilyen állásokba, azok vendéglőkben dolgoztak, nagypapáéknak szakácsnőjük volt, a nagymama nem is végzett háztartási munkát.

Nagy házat vittek egy jó darabig a nagyszüleim. Nagyapám nagy társaságokat hívott össze. Az ebédlőben elfértek vagy húszan, és mi, gyerekek ki voltunk zárva onnan, ellenben volt egy dohányzófülke, és annak a függőnye mögé álltunk az öcsémme, és onnan leskelődtünk. Kíváncsiak voltunk, mi történik. Ha jöttek vendégek, akkor az első emeleten a szüleim vagy a nagyszüleim fogadták őket. Majd a nagyapám fölkiáltott az emeletre, hogy jöjjünk le, és mutassuk magunkat az öcsémme, mert nagyon szép gyerekek voltunk. És ő büszke volt ránk. A Rappoport nagypapának és a Merényi nagymamának nem lett közös gyereke, de a nagypapa minket annak ellenére nagyon szeretett, hogy nem voltunk vér szerinti leszármazottai.

A német nagyszüleim eltűntek. Semmit nem tudok róluk, hogy mi lett velük. Nagyapám orvos volt, és abban a reményben ringatom magam ma is, hogy volt annyi esze, hogy volt egy kis méreg nála, hogy megmérgezzék magukat, mielőtt a nácik elvitték volna őket.